

TELEGRAFUL ROMANU

Nr. 65. ANULU XIV.

Sabiiu, in 18/30 Augustu 1866.

Telegrafulu ese de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditur'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. car' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Eveniminte politice.

Sabiiu in 16 Augustu.

Scirile dinafara se invertescu mai numai pe langa conditiunile de pace intre poterile beligerante. Pacea intre Austri'a si Prussi'a esto incheiata si subscrisa din partea suveranilor; se ascépta numai ratificarea. Pacea cu Itali'a inca se póte privi aprópe de gat'a: diferenti'a, ce sustá inca, privesce la despágbirea, care are s'o dee Itali'a Austriei pentru spesele zidirei fortaretieloru din cunoscutulu patruunghiu. Loculu conferintielloru de pace s'a satoritu Parisulu, si inca, precum amintiramu in nr. premergatoriu, negociárele voru fi conduse de insusi imperatulu Napoleonu.

Doue sciri interesante in privinti'a regatului Saxoniei ne aduce „Herm. Ztg.“ etc. in doue telegrame ale sele dte Vien'a 26 si 27 Augustu c. n. Dupa celu d'antáiu din acelea, Franci'a aru lucrá intr'acolo, cá armat'a saxonesa sa devina sub com'and'a suprema a Prussiei; dupa celalaltu Bismarck aru fi si reieptatu propositionile de pace aduse de ministrulu saxonesu de Friesen, si aru pretinde supremati'a perfecta militara a Prussiei asupr'a Saxoniei, precum si dreptulu de ocupatiunea fortaretielloru saxonese, intre cari si a Dresdei. — Staruinti'a cea energica pentru dominatiunea militara in Saxoni'a ni se pare unu semnu invederatu, ca Prussi'a se ingrijesce a si creá positiuni sigure de cátra Austri'a.

Acelasi telegramu spune, ca Prussi'a dupa incheierea pácei dimite numai gard'a nationala (Landwehr), nu si trupele regulate — de unde ni s'aru paré, ca ea nu privesce terminata actiunea sea resbelica.

Dupa scirile din Prag'a, unde decurgu negociatiunile de pacea austro-prussa, teritoriulu austriacu pána 'n 3/15 Septembrie sa fia cu totulu desiertatu de Prusi; cele 20 milióné taleri, ce are a i respunde Austri'a, sa fia adunati pe deplinu.

Positiunea poterilor celorlalte fatia cu cele foste beligerante, se vede ca s'aru poté caracterisá pe scurtu asiá: Franci'a mai multu dosósa, Russi'a mai multu inclinata cátra Prussi'a, Engliet'r'a neutrala, Turci'a — déca mai póte fi vorb'a si de ea — suspiciósa cátra Austri'a, temendu-se de inclinarea Slaviloru sei cátra dens'a.

In Greci'a turcésca iar ferbe in tóte pártile asupr'a Turciloru. In insul'a Candi'a (Cret'a) sa se fia si rescolatu poporulu in numeru de 25,000 armati. Regele Greciei se vediu constrinsu a declará soliloru poteriloru protectrice, ca elu nu mai póte privi cu nepasare starea cea miserabila e populatiunei grecesci din Candi'a, si róga pre solii, a aduce declaratiunea acést'a la cunoscenti'a guverneloru sele. — Rescolarea devine totu mai mare; Candiottii proclamara pre generalulu Calergis duce alu loru; regele in sa nu i a datu voia sa primésca, panacandu nu se va scí rezultatulu, ce lu va avé declaratiunea lui de mai susu cátra poterile protectrice.

Scirea cea mai importanta dinlantru, este ceadespre ministeriulu ungurescu din elemente magnatice conservative, prin care evenimentu dualismulu aru fi creatu in tóta form'a.

Proiectulu de lege

pentru regularea nationalitatiloru si limbiloru patriei.
(Capetu din nr. trecut.)

§ 13. Representantiele municipielloru comitatense, districtuali si cetatienses au a se alege si a se constitui dupa proportiunea numerica a nationalitatiloru lor, asemenea representantiele si antistiele comunelloru orasiensesi si satensesi.

§ 14. Deputatii alesi pentru diet'a tieriei din partea unei nationalitati formeza laolalta si cu membri din cas'a de susu de aceea-si nationalitate langa dieta, si afara de dieta, ori unde se voru aduná ei, reprezentanti'a nationale a aceleia-si nationalitati-pe tempulu mandatulu lor.

§ 15. Sfer'a de activitatea acestei reprezentantie nationali e numai consultativa, opiniativa si suplicativa, adeca ele au dreptulu:

a) de a se constitui si organisá, prin alegerea de presiedinti si notari si prin staverirea unui regulamentu alu afaceriloru sele.

b) a priveghia asupr'a observárei si esecutárei legiloru de nationalitate si asupr'a intereselloru nationali preste totu, prin urmare si asupr'a intereselloru confessionali, scolari si literari ale natiunei,

c) de a intreveni la Maiestate, la dieta si la regimu prin representatiuni, petitiuni, gravamine, si interpelatiuni, si in modulu acést'a de a aperi si representá natiunea in tiéra,

d) de a intreveni la formarea comissiuniloru dietali si regnicolari, si a starui pentru representarea cuvenita a natiunei in acelea, conlucrandu la staverirea numerulu si desemnandu numele membriloru sei in acelea,

e) de a alege din sinulu seu câte unu comitetu permanente, carele sa le represinte si sa le continue afacerile si afara de sesiunile dietali, ba chiaru si dapa dissolvarea dietei, pána la alegerea si constituirea unei nóue diete.

§ 16. Acésta lege intra in activitate de locu dupa sanctiunare si prin ea suntu desfiintiate tóte legile si ordinatiunile de mai inainte ei contrarie.

Conferintie invetiatoresci.

Sabiiu 13 Augustu 1866.

Alalta-eri, eri si astadi s'au tinutu amesuratu instructiuniloru mai inalte, cu invetiatorii din Protopopiatulu Sabiiulu tract. II. conferintiele invetiatoresci anuale sub presidiulu parintelui Protopopu Ioann Pannovicu, si au decursu astfelu.

In 11 la 6 óre dimineti'a se adunara toti invatiatorii la sánt'a biserica din suburbiulu Iosifinu, si au asistatu la servitiulu divinu de dimineti'a, facendu-se si S. Liturgia de cátra parintele Protopopu. Dupa finirea servitiulu divinu se adunara cu totii in scól'a de langa biserica, Parintele Protopopu apoi prin o cuventare potrivita, in care arata pe largu insemnatatea conferintielloru invetiatoresci si a altoru insotiri intru inaintarea invetiamentulu si a culturei in popóru nostru, deschise conferintiele. Totu Parint. Prot. propune de conducatoriulu alu acestor'a pre D. Direct. dela scól'a norm. din Resinari, N. Mihaltianu, care in sa resignandu la acésta onóre, se predá conducerea Par. Diaconu D. Contianu. Acést'a intr'o cuventare potrivita aretá bas'a, pre care are a se radica intregulu edificiu de invetiamentu, si mijlócele cele mai potrivite si sigure pentru de a-lu inaintá si a ajunge scopulu si rezultatulu, celu dorimu cu totii. Dupa aceea s'a pásitu la conscrierea invetiatoriloru adunati. Acést'a finitu amesuratu programei, s'a purcesu la cetirea instructiunei din 1862 pentru invetiatori, s'a celitu paragraf de paragrafu, dandu-se la fia-care paragrafu deslusirile necesarie atátu din partea Par. Protopopu, cátu si a d. conducatoriulu, facendu-se si unele observatiuni fórté potrivite din partea mai multoru invetiatori. Unele din aceste observári nu facura impresiune placuta in cei de fatia; cáci din cele mai multe se vede, dore, ca unii preoti neconsiderandu ca suntu chiamati a luminá prin fapta si cuventu inaintea poporulu si a ajutá pre invetiatori intru implinirea datoriei si purtarea sarcinei grele invetiatoresci, impedece invetiamentulu prin cuvinte nesocotite, prin criticári netemeinice ale metódeloru de acum si prin portare déca nu desmanósa, dar celu putnu nici calda nici rece fatia cu scól'a, si desmánta pre ómeni dela tramiterea copiiloru la scól'a cu feliu de feliu de preteste, cari mi e si greu a le insirá aici, si despre care, credu ca P. On. Inspectoratu districtuale va face aretare Supremei Directiuni scolare, cá sa se póta luá mesurile cuviinóse spre delaturarea reulu provenitu in asta privinti'a mare parte din nepricepere, si uneori chiaru si din ura personale. *)

Mai departe s'a facutu observare, ca directorii (preotii) necum sa tina conferintie cu invetiatorii la fia-care luna (afara de cei din Resinari la scól'a normala, unde in tóta lun'a se tinu conferinte si consultári), dara nici chiaru la inceputulu an. scolaru nu tinu nici o consultare cu invetiatorii resp., incátu tóta conducerea

*) Dupa-cum audimu, din totu tractulu acést'a mare si in centrulu archidiecesei n'a fostu de fatia nici baremu unu Preotu, care sa dee aici informatiunile de lipsa, prin cari póte s'aru fi adusu lumin'a asupr'a acestei Impregiurári. Ore sa nu fia avutu SS. Loru scire despre aceste conferintie?
Red.)

scólei, buna-rea, e lasata bunei chipsueli si capacitati a invetiatorului. Cu dorere trebuie sa marturisim, ca nici chiaru un'a comuna (Red) din acestu tractu atatu de insemnatu nu face exceptiune laudabila dela aesta impregiurare. — Dupa finirea Instructiunii se tinu vecernia si invetiatorii se risipira.

A dou'a di a fostu dupa programa: „predarea Abcdariului de P. Prof. Z. Boiu dupa manducere.“ Dupa indatinatele rugatiuni ca si eri, conferinti'a incepu érase la 8 óre consultárele. D. Cuntianu provóca pe unulu din acei invetiatori, cari in anulu trecut a predatu in cl. I. Esíndu D. invetiát. Petru Bancila la tabla, espuse pe rendu tóta procedur'a atatu in privinti'a pregatirilor intuitive, cátu si a deprinderilor mánei pentru scriere, cunóscerea, desfacerea, compunerea si pronunsierea sonoriloru pentru cetire. In urma recapitulá inca odata in scurtu si cu cea mai mare chiaritate tóta procedur'a la metod'a scrierei-cetirei D. Inv. si dir. dela scól'a din Resinari. Venindu apoi rendulu la „propunerea gramaticei in legatura cu cartea de cetire a Dlui P. Zach. Boiu“, la desbatere luara parte lángha dir. N. Miheltianu si P. Diaconu D. Cuntianu chiaru si autorulu cártii de cetire, espunendu intr'unu modu de totu chiaru predarea gramaticei prin esemple, la care au a se aréatá apoi un'a cáte un'a in ordine treptata regulele gramaticale.

Aci se recomandá si „gramatic'a rom. pentru clasele poporale si normale de N. Miheltianu, cá un'a ce e lucrata dupa metod'a amintita a scóte regulele gramaticáli din esemple. (A se vedé la varietáti. Red.)

A trei'a di sambata se luá „Computulu in scól'a popor. de D. Prof. I. Popescu. Din partea tuturor'a se recunóscé, ca metod'a ce s'a aplicatu in aesta carte, e forte buna si usóra de a o pricepe fia-care invetiatoriu; prin urmare li se dá svatu a o urmá in tóte. Desfasiurandu-se metod'a Dlui autoru in specialu, luara parte la desbatere mai multi dintre invetiatori, din care cu placere se poteá observá, ca suntu fórté zelosi in chiamarea loru si ca se intereséza atatu de perfectiunarea loru, cátu si de naintarea culturei intre poporulu nostru.

In fine se tinura probe atatu din cantárele bisericesci, cátu si din unele profane ócasionale. Se cantara Imnulu popul. si in urma Imnulu Esc. Sele P. AEppu si Mitropolítu Andreiu Br. de Siagu'n'a, si venindu la strofa „Sa traiésca Andreiu Siagun'a, bunulu nostru Archipastoriu!“ Parintele Protopopu luá cuventulu si díse, ca nu odata, ci de o suta de ori sa strigámu Escel. Sele: „Sa traiésca!“ pentru meritele cele mari, ce le are pentru biserica si natíune.

In fine mai aduse in minte Parintele Protopopu invetiatoriloru santieni'a chiamárei loru, si ca dela implinirea cu scumpetate a datoriei loru atárna progresulu, cultur'a si chiaru fericirea poporului: deci luere fia-care dupa puterile sele la edificíulu celu mare alu luminárei si radicárei vadii bisericesci si nationali! I.

Zernesci ia 20 Augustu 1866.

(I.) Eri si alaltaeri se tinura la noi conferintiele invetiatoresci, cu invetiatorii din protopopiatulu Branului, care dupa ordinaciune mai inalta se tinu in ferialé fiesceárui anu scolasticu. In aceste conferintie, dupa cum e cunoscutu, invetiatorii desbatu felurite teme atingátore de sfer'a invetiatorésca, care teme la propunerea Protopopului respectivu se revedu si se apróba mai nainte de cátra Inspectiunea suprema scolara. Asiá d. e. in anulu acest'a invetiatorii din protopopiatulu de susu avura de desbatutu urmatórele obiecte:

1. Cum s'aru poté deprinde elevii mai bine la computulu din capu?
2. Cum s'aru castigá eleviloru mai mare rávna la meserii?
3. Cum aru castigá ei mai multa aplecare cátra pomeritu si legumartitu?
4. Cum s'aru poté deprinde la mai multa curatienia? si apoi
5. Cumu s'aru poté deprinde elevii cei mai marisiori de escei din cl. III., unde esista acést'a — la lucrári stilistice, ce suntu atatu de lipsa in viéti'a practica?

In díu'a d'antáiu, adeca in díu'a de schimbarea la fatia dupa servitiulu ddicescu P. Prot. I. Metianu, cá inspectoru scolariu districtualu, deschise siedinti'a cu o cuventare binenimerita, in carea cu privire la pusetiunea locului si trebuintiele poporului desvólta necesitatea temelor de mai susu, svatui pe invetiatori cá sa procedá la desbaterea propuneriloru cu acea seriositate si serguintia, carea o cere importanti'a obiectelor, i provóca apoi a-si alege unu conducatoriu si doi notari pentru ducerea protocolulu din mijloculu loru, si a-si incepe lucrárele. Dupa alegerea conducatoriu si a notariloru, carea se facu in persón'a Par. si invetiatorulu Leontie Puscariu cá conducatoriu si a invetiatoriloru N. Gugianulu si Z. Popu cá notari, se impartí materi'a desbateriloru intre 5 referinti cu cáte doi coreferenti, si cu aceea se incheiá siedinti'a I.

In a dou'a siedintia referi invatiatoriulu G. Proc'a despre indemnulu la meserii. In tóte pártile se simte intre Románi lips'a de meseriesi nationali, dar cu deosebire in Tier'a Barsei, unde mai

ca nu-su de felin. S'au facutu in mai multe renduri incercári de a castigá poporulu aplecare si la meserii, fára cá acelea sa fia fostu avutu vre-unu rezultatu imbucuratori; si acum se aflá de cuvinciosu a indemná pruncii prin invetiatori si din acelu motivu, fiindca pe aici pamenturile din caus'a cresterii poporime si suntu atatu de bucatíte, incátu nu se mai potu impárti intre mai multi fii ai unuia si acelu'asi parinte, aretandu-le pe de o parte, ca pe candu pe un'a si aceea si mosie, pe carea astadi traesce unu tata cu famili'a, pe viitoriu nu potu trái mai multe familii (3—4 feciori ai unui párinte); observandu mai incolo, ca pe candu economi'a de vite prin tieri streine e supusa tuturoru periculeloru astfelu, cátu si celu mai cu stare economu, printr'o eara grea se pote ruiná, totu pe atunci pre de alta parte meseriesii au o páne mai sigura, o viéti'a mai tignita si mai liniscita, mai alesu déca voru remané pe la sate, atunci voru poté si mai usioru concurge cá cei dela orasie, neplatindu ei atát'a chiria, si traindu cu mai mare inlesnire decátu in orasiu, dóne rubrici fórté insemnate in viéti'a loru; prin urmare si potendu-si vindé manufacturile de aceea si calitate cu multu mai estínu decátu cei din orasie. Intre mijlócele atragátore la meserii socoti a fi si acel'a, cá comunitáti sa deé premii la cei ce voru invetiá vr'o maiestria, eara pro párintii loru sa-i scutéscá dela unele greutáti comunale.

Dumineca dimineti'a dupa servitiulu Ddicescu in siedinti'a a trei'a invatiatoriulu G. Voinesculu referi despre computulu din capu, carele pe lángha aceea ca ageresce mintea e atatu de lipsa si de folosu in viéti'a practica.

Mai departe referi invatiatoriulu Z. Popu despre deprinderea la curatienie. Poporulu nostru, de-si e celu mai curatu intre popórele colocitóre, dar totusi curatienia pentru insemnataea ei din ori ce privintia merita o atentiune mai mare, o ingrijire mai seriósa. Cu privire la obiectulu acest'a se afla de corespunditoriu, cá invatiatoriulu sa se informeze in tóta díu'a despre curatienia scolariloru, evitandu si aici pe cátu se pote intrebuintiarea mijlóceloru aspre si mai cu séma a acelor'a, care suntu cualificate de a sterpi simtiulu de onóre in prunci, si intrebuintiandu de acelea, care contribuescu totudeodata la cultivarea insusiriloru nobile innascute omului.

Dupa acést'a urmá referat'a despre deprinderile stilistice, a invetiatorulu N. Gugianulu. Acestea au scopu de a deprinde pruncii de tempuriu la povestiri si descrieri mici cu gur'a, la care invetiatorulu sa aiba in vedere chiaritatea in constructiuni si o logica sanetósa, dela atari povestiri si descrieri cu gur'a apoi sa tréca la deprinderi scripturistice, ale cároru obiecte firesce ca trebuie luate din cuprinsulu mintii prunciloru si trebuie sa crésca treptatu cu cerculu cunoscinteloru loru, asiá incátu esíndu prunculu din scóla sa scia scrie o epistola, sa póta face o obligatie, unu contractu mai de putina insemnate, o adevérintia si alte lucruri scripturistice mai usióre, care vinu asiá de desu in viéti'a poporulu de rendu.

Dupa amédi in siedinti'a a patr'a referi invetiatoriulu Danu despre cultivarea gradiniloru de legumi si de pomi. S'a observatu adeca, ca poporulu nostru in mare parte nesocotesce insemnataea gradineloru de legumi si de póme astfelu, incátu cu tóte ca dispuné de asemenea gradini intinse, totusi legumile si pómele le cumpera dela straini; deci spre delaturarea acestei scaderi se afla de lipsa, cá pruncii sa se indemne de tempuriu la cultivarea gradineloru, spre care scopu conferinti'a proiectá a se cere dela comune o gradina pe sém'a scólei, unde pruncii sa se deprinda vr'o cate-va óre pe septemána.

Dupa finirea materiei de desbatere se autentica protocolulu conferintiei; apoi Parintele Protopopu, subt a cáruí priveghiare decursera desbaterile, intr'unu cuventu plinu de blandetie, chiaritate si logica sanetósa arata, cumca invetiatorii la tóte popórele suntu obiecte ale stimei nu numai pentru pusetiunea loru, ci mai multu pentru purtarea loru cea démna; dreptu aceea considerandu chiamarea si pusetiunea invetiatoriloru nostri, le recomanda cu totdeadinsulu cá si purtarea sa le fia insuflátore de stima. In urma conducatoriulu multiamesce Parintelui Protopopu pentru staruintiele dovedite in interesulu scóleloru; si cu acést'a se incheiara conferintiele invatiatoresci de estempu. Nu putemu a nu adauge si aceea, ca siedintiele fura cercetate de unu numeru frumusiulu de intieleginti de aici si din alte párti, carii toti dovedira fórté multu interesu de conferintie.

Considerandu acum, cumca din 100 de prunci, carii cercetéza scólele elementarie, 99 remanu acasa si abiá unulu continua scólele mai inalte, apoi propunerile de mai susu, cu privire la lipsele si scaderile poporulu nostru, precum si la folosulu ce s'aru poté cástiga din norocós'a realizare a acelorasi, suntu unele dintre cele mai intetítore intrebári: alegerea acestoru teme ne documentéza o deplina cunoscintia de interesele poporulu.

In modulu acest'a apoi scólele elementarie si implinescu adevérat'a loru chiamare de a luminá poporulu, cu privire la tóte trebuintiele lui.

Consemnarea ostasilor romani cadiuti, raniti, sau perduti pre câmpulu dela medianöpte.

(Urmare).

Lupt'a dela Königgrätz in 3 Iuliu 1866.

Dela reg. de infanteria Imperatulu Fr. Iosifu nrulu I. **Morti:** Pavelu Ventulocu, Iacobu Obiala, Ioan Cicalu, Ioan Matusi. — **Râniti:** Adamu Sicöra, Ioan Balonu, Ioan Calusia, Pavelu Planta, Ioan Hut'a, Ioan Matula, F. Micul'a, Iosifu Canea, Pavelu Sasigelu, Ion Petruc'a, Ioan Crest'a, Florianu Hanc'a, Florian Hondra. —

Dela reg. de inf. Archiducele Carolu nr. 3.

Râniti: Matei Bacanu, Antonie Mateic'a, Matei Cibulc'a, Stefanu Bun'a.

Dela reg. de inf. Conte Mazzuchelli nr. 10.

Morti: Buniu Soroc'a. — **Râniti:** Mihaiu Miscu, Pusicariu, Obescu, Sulu, Haralambura.

Dela reg. de inf. Duce de Parm'a nrulu 24.

Morti: Ioan Danilucu, Vasilin Voievoda, Ioan Cosiov'a. **Râniti:** Nicolae Frundiei, I. Severinu, Ioan Slobarianu, Nicolae Ultaiu, Vasilie Zatlui, Stefanu Cerbacu, Pantalonu Nichiforulu, Onufri Cormanu, Nicolae Menzatu, Vasilie Stoiacu, Danilu Popoviciu.

Lupt'a dela Oswiezim 27 Iuniu 1866.

Din acést'a lupta avemu a mâna consemnarea perderiloru ce le-a suferitu reg. de inf. nrulu 57 si reg. de ulani nrulu 1, deci aci nu gâsimu români.

Consemnarea perderiloru la Hühnerwasser in 26 Iun., Nencloster in 28 Iun., Müchengrätz, Gitschia in 29 Iun., si Königgrätz in 3 Iul. 1866

Dela reg. de inf. conte Gyulai nrulu 33.

Compania 1. Morti: Petru Fauru, N. Fratfla, Mihaiu Orvatu, Teodoru Diacu. — **Greurâniti:** Stefanu Covaru, E. Bod'a, Mateiu Veresiu, Nicolae Hecsianu, Nicolae Horg'a Ioan Niri, Mihaiu Pop'a. — **Usiorurâniti:** Atanasie Igrisianu, Ioane Ratiu, Petru Stefanu, Flor'a Telecanu.

Comp. 2: Draganu, Petrila, Covansincanu, Vasilie Marisiu. —

Greurâniti: Stefanu Berariu, Ioan Salc'a, Ioan Hudacu, Craciunu Ardeleanu, Dimitru Crisianu, Lazaru, Petru Moldovanu, Birisiu, Fetitianu. — **Usiorurâniti:** Farcatiu, Balcu, Iuonutiu, T. Lupu, Mitescu.

Comp. 3. Morti: Georgie Cotalicu, Samuilu Golu, Stefanu Orvatu, Ioane Pervu, Ioan Cord'a, Stefanu Trist. —

Greurâniti: Mihaiu Novacu, Petru Fauru, Mitru Mihulescu, Ioan Cotianu, Ioan Susanu, L. Patea. — **Usiorurâniti:** Ioan Dum'a, Avramu Brancu, Dimitru Toti'a Simonu Halmasianu, Ioan Cocobanu, Mateiu Cornutia. —

Comp. 4. Morti: Ioan Bundariu, Mihaiu Orvatu, Ioan Burfa, Petru Alde, Andrea Fodoru, Alesandru Gadi, Dimitru Blasiu, Simionu Ilie, Ioan Brondanu, Georgiu Hanciu, Teodoru Parv'a, Ioan Rasc'a. —

Greurâniti: Ardeleanu, Petru Ciutariu, Ioan Burc'a, Iuon Carausianu, Ioan Borbolanu. — **Usiorurâniti:** Ambrosie Plesiu, Vasilie Pipasiu, Iliu Mogicu, Pntru Miclousiu, Mihaiu Hedeanu.

Comp. 5. Morti: Ioan Silagi, Ioan Varg'a, Mitru Achimu, Todoru Ardeleanu, Ioan Ardeleanu, Petru Ardeleanu, Iosifu Borgea, Teodoru Butariu, Iliu Baciu, Teodoru Fauru, Blasiu Cutu, Iuon Herbeiu, Ios'a Hocmanu, Ioann Cost'a, Trifu Mehelanu, Ioann Micul'a, Stefanu Mateic'a, Ioann Rumanu, Rif'a Tom'a, Iuon Valcanu, Iosifu Borc'a, Teodoru Deheleanu, Georgie Sivacu, Georgie Nichit'a. —

Greurâniti: Georgie Belgu, Atanasie Falcusianu, Ioann Hecheanu, Ioan Lupu, Luc'a Orbonasiu, Marianu Surc'a, Mitru Onitia, Iosifu Bunu. **Usiorurâniti:** Rancu Apateanu, Moise Borlea, Sar'a Bibartiu, Iliu Luchi, Iosifu Maghi, Pavelu Oprea, Filipu Popu, Ioan Rusu, Nicolae Sasu.

Comp. 6. Morti: Vasilie Balabanu, Georgie Bocsi'a. —

Greurâniti: Georgie Halmagianu, Iliu Muresianu, Iliu Ratiu, Calciunu Suvelanu. — **Usiorurâniti:** Iacobu Basista, Mateiu Bagiu. —

(Va urmá.)

Fagarasiu 26 Augustu 1866.

Dle Redactoru! Corespundintele Gaz. Tr. din nr. 65, cârui i place a se datá dela Fagarasiu (?) si a se numi Iliu Palie (?) provoaca pre Redactiunea Tel. Rom., cá sa revöce corespundintia din nrulu 61.

Acést'a insa acum e cu totul de prisosu, pentru ca Iliu Palie insusi si-a revöcatu insinuarea sea datata din Turd'a in nr. 65 alu G. Tr. reducendu-o dela districtulu intregu numai la vr'o trei comune, — dela parturiunt montes la nascitur ridiculus mus.

Coresp. din nr. 65 a G. Tr. se baséza pre unu numeru oficiosu alu oficiolatulului, recunöscé insusi, ca acel'a nu atinge districtulu, ci privesce o corespundintia oficiösa cu scopu de a pregati unele mesuri preventive numai fatia cu vr'o doue trei comune seu mai bine dicendu a unoru singulari dosatari din acelea, la casu de aru fi de lipsa. Corespundintele trebuia insa a satisfacé pe de-

plinu, si a nu ignorá acele prescripte, pe alu câroru temeiu administratiunea erá constrinsa de a se préingrigi de tóte mesurile preventive si a le avé gat'a asiá, cá cerendu necesitatea sa le intrebuinteze, eara la din contra nu. In pregatirea tempuria sta nimbulu unei administratiuni esacte, eara nu in reparaturi intardiate. — Chefulu de acum alu districtulu de vr'o 18 ani au administratu vr'o diece juridictiuni, a datu vr'o 18 contingente de recruti, si n'a patitu rusine la nici o intreprindere oficiösa a sea. Si fiindca corespundintelu Gazetei, care dice, ca districtulu Fagarasiului de vr'o cinci ani a patitu totu rusine, i place a citá si numeri: eata i punemu si noi urmatórele date inainte: In anulu 1865 distr. aveá sa dea 180 de recruti, a datu 186, prin urmare 6 prisosu. In an. 1866. I recrutare a avutu sa dea 196 fetiori; a datu 211, prin urmare 15 fetiori prisosu, eara la a II. recrutare aveá sa dea 197, a datu 204, prin urmare cu 9 mai multu — fára a se fi folositu decátu de mic'a esecutiunea militara. Si cu tóte acestea in contr'a singuraticeloru dosatori, cari ocuro si p'áicea cá petutindone, administratiunea e constrinsa a luá si mesuri esecutive, ce le pretindu numai legile, dar chiaru si acea parte a populatiunei, care-si implinesce cu acuratetia obligamentele sele.

Post'a asiá dara de lipsa, cá corespundintele dela Turd'a sa faca atát'a sfara in tíera? O societate, care si implinesce deloriele sele, merita ofensa publica numai pentru aceea, ca se afla in ea si câte unu membru retacitoriu, in contr'a cârui'a trebuie aplicata strictetia legeri? Merita pentru aceea districtulu intregu continuarea invectiveloru incepute dela an. 1862? Merita nou'a administratiune erodirea acelor invective? Óre nou'a administratiune, care se stradnesce din tóte puterile a indreptá, a face tóte bune, nu e impededata, déca prin astfelu de corespundintie se nutresce mereu vechi'a neincredere, ce dice ca a existatu óre candu intro poporu si organele administrative? E corect, e onestu, a însinuá — a denuntia — asiá vedi Dómne! din seninu, din o vorba audita pe ulitia, fára deplin'a informatiune, si cu calcarea totalei discretiuni?! —

Mi se pare, ca totu acelu coresp. mai cesti ani 1862-4 nu odata, dara mai de multe ori invinovatise administratiunea districtulu, ca de ce nu a luatu mesurile preventive din bun'a vreme, cá districtulu sa-si implinesca pe deplinu detorintia sea fatia cu intregirea armatei, ca sa nu patia rusine. Acum totu din acelasi isvoru sa invinuesca si administratiunea de acum, pentru ce s'a préingrigitu de mesuri preventive si nu s'a lasatu cá sa patiesca si ea „a se menea rusine“. Mi aducu aminte de anecdota aceea, dupa care unu betranu si unu tineru mergendu pe drumu cu o calaria, fura de diferiti calatori, cu cari se intalniau, criticati; mai antáiu: de ce calaresce betranulu si lasa pre tinerulu pe josu? — apoi de ce calaresce tinerulu si lasa pe betranulu pe josu? apoi de ce s'au suti ambi calare? si in fine, de ce s'au datu ambi pe josu?

Dupa care apoi dise betranulu: Baietel! sa facem cum vomu socotim a bine, eara toti nu le putemu implini vöta.

Unu amicu alu Districtulu.

Principatele române unite.

Domnitoriulu Românilor a datu o proba noua despre simtimentele sele cele parintesci cátra tíer'a sea si au immultitu cu unulu titulele de reverintia si recunoscintia ale poporulu seu, oferindu pentru locutorii cei bantuiti de fometa din Moldov'a 12,000 galbeni din list'a sea civila. Eata si actulu, prin care Inalt'a Sea aduce nobil'a-si hotarire la cunoscintia guvernulu seu, si specialminte a ministrulu de finantie:

„Domnule Ministru! Avendu in vedere situatiunea grava a financiariloru, in care ne aflámu momentan, si considerandu réu'a recolta, de care este amenintata tíer'a si mai cu séma partea de dincolo de Milcovu, renunciu din nou la sum'a de 12,000 galbeni din list'a civila, cari voru remané in dispositiunea statulu.

Facu cu placere acestu micu sacrificiu, sperandu, ca prin acésta mesura voiú puté usurá óre cumu marea meseria. Suntu convinsu, ca toti acei, câror'a le iérta mijlócele de a veni, in acestu momentu criticu, in ajutorulu statulu, voru face cu placere unu sacrificiu spre a 'ndulci suferintiele.

Dummediu tramite ómeniloru cercári, spre a le procurá ocaziunea de a face dovéda de puterea loru morala si de generositate loru; si déca toti in unanimitate, fia-care in proportiunea mijlóceloru sele, voru veni in ajutorulu suferintieloru, atunci fára indoiéla vomu birui cu inlesnire anevointiele, si vomu poté trece prin aceste momente grele de nenoröcire.

Primiti, de Ministru, asigurarea inaltei mele consideratiuni de buna vointia.

Alu Domniei Vöstre

CAROLU I.

Dupa „Romanulu“, ofertele facute de Principele tíerei sele in restempu de trei luni, de candu este alesu, suie la 83,000 galbeni, si nu fára totu cuventulu intréba acestu dívariu, cá fostii Domni in siepte ani ai domniei loru dat'au ceea-ce a datu Carolu I. in cursu de trei luni? si are pe deplinu dreptu, déca mai pre susu inca, decátu ofertulu in bani, pune ofertulu, ce tinerulu Prin-

cipe l'a datu tierei prin moralitatea sea,— prin simtiemintele sele cele nobile, prin devotamentulu seu la totu ce este bunu. —

Foile de dincolo publica decretulu domnescu, prin care dimisiunea printului Ioann Ghic'a, ministrului de resbelu, se primesce si 'n loculu lui se denumesce colonelulu N. Haralambie. —

Pentru imbalsamarea si aducerea in tiéra a marelui patriotu Anastasiu Panu, reposatu de curendu in Vien'a, s'au incuviintiatu ministrului instructiunei publice si alu culteloru unu creditu estraordinariu de 12,000 lei. —

Locotenentiloru de artileria Magherulu si Zanescu li s'a incuviintiatu concediu de doi ani, spre a cercetá scólele militare din Prussia si astfelu a completá studiele loru facute in scóla militara din Bucuresti.

— Domnitoriulu a plecatu Marti in 9 Augustu, spre a visitá Moldov'a.

In Bucuresti a esitu o fóia nóua germano-germána sub titulu de „Independinti'a Romána“ si sub redactiunea Dloru Richter si Wechsler. —

V a r i e t á t i.

** Comuna bis. evang. de confessiunea augustana din Sabiiu si-au alesu in 14/26 Augustu de Parochu pre d. Carolu Fuss, Parochu in Hosmanu, cu 93 voturi din 146. —

(Bibliograficu.) In septemánile acestea au esitu de sub tipariulu tipografiei archidiecesane din Sabiiu o carticica de gramatica pentru scólele elementare cu titulu: Gramatic'a rom. de I. N. Mihaltianu Direct. in Resnari, in 3 brosiurele, din cari cea I. costá 10 xr., cea II. 16 xr., si III. 24 xr., tóte laolalta 50 xr. Se póte capetá ori intrega ori dupa trebuintia un'a câte un'a. O recomandámu atentiunei dloru invetiatori. Mai multu intr'unulu din nrii urmatori.

** (Prospectulu unu diuariu nou.) In urm'a Const. din 30 Iun. o cale de progresu se deschide Romaniloru. Cetatienu seu soldatu, fiacare mai nainte de tóte este romanu si prin urmare datoru a lucrá la desvoltarea si consolidarea noueloru institutiuni. A ajutá spre a se pune si arma'ta pe acésta cale, eata ce-si propunu fundatori „Luptatorulu“. Intr'uniti cu unu singuru scopu, acéla de a face binele, nu vinu cu pretentii nici de a impune opiniile loru, nici de a le crede ca suntu cele bune. Ei n'au decâtu meritulu d'a introprinde o opera folositoá, si rogu pe fratiiloru de arme, atátu din arma'ta regulata câtu si din militii si gard'a natiunala, a veni sa le ajute in gréu'a missie ce iéu asupra-le. Cu totii avemu nevoe de desvoltarea si sustinerea intereseloru armatei! Colaborarea mai multoru oficiari, cari au cunoscintie speciale si se ocupa necontentitu cu studiul de arta si sciintia militara, este destula garantia de interesulu, ce va avea acésta scriere periodica. Materiile, ce va tratá, voru fi in genere asupra acéstei sciintie. Unu estrasu din Monitoriulu óstei, in ceea ce privesce diferitele miscári provenite in armata, va fi pusu in capulu fóiei. Legile principale si ordonantiele de interesu generale armatei si gardei natiunale, voru fi asemenea publicate. Articule asupra literaturii militare, va ocupá o parte a fóiei. „Luptatorulu“ va esi odata pe septemána cu incepere dela 1-iu Augustu anulu curente. Pretiulu abonamentulu este de 54 lei pe anu, seu 27 pe siése luni, plátiti inainte. Abonati voru avea dreptu premiu o brosiura din Manualulu guardulu cetatienescu seu a esplicárei sistemulu metricu pentru mesuri si greutáti.

Redactoru G. Cantilli,
Capitanu de Statu-Majoru.

** Garibaldi, dupa „Movimento“, aru fi hotaritu a se re'ntórce indata dupa incheierea pácei la Caprer'a in singuratatea sea. Intrebatu de guvernulu italianu pentru parerea sea, elu sa fia declarat, ca aru fi bine a se incheiá pacea câtu mai curendu, cá sa vina fortaretiile in mânile Italianiloru; mai departe sa fia svatuitu pre guvern, a tiné 'pána 'n primavéra corpurile de voluntari si a perfectiuná armele soldatiloru sei.

Mai nou.

Dela adunarea generala a Asociatiunei. *)

Alb'a—Iuli'a 15 Augustu.

Aici e o viétia neobíciniuta de alta data, si déca si póte aduce aminte cine-va de poesi'a lui Schiller „Die Kraniche des Ibykus“, carea intre alte povesteste despre adunarea Greciloru la festivitátiile ce se tineau odata la Corintu, apoi póte sa-si faca si o viia si o placuta intipuire despre viétia de aici.

Cetitoriulu sa nu ascepte in sa acum descrieri sistematice despre viétia, respective festivitátea, ce se tine in Alb'a Juli'a, ci sa se multiamésca deocamdata cu unele atingeri rapsodice; cáci suntemu numai in preséra, si asiá numai mai tardiu vomu poté referá ce-va despre lucrulu insusi; dar cu tóte acestea elu ne face inca de acum sa luámu pen'a a mána si sa resignámu de petrecerea intre cei multi, cari se desfeteza de fericitele intálniri cu acéi'a, cu cari póte nu s'au vediu de ani.

Va fi interesantu póte a spune, ca Escellentia Sea Presedintele Asociatiunei, AEppulu si Mitropolitulu Andreiu Bar. de Siga'u'a sosi aséra, concomitatu de Secretariulu, Cassierulu si Bibliotecariulu Asociatiunei aici, descálecá la Esc. Sea Eppulu rom. cat. de Fogarasy, si ceea-ce nu potemu trece cu vederea, in momentulu acéstei sosiri eata ca sosese si Esc. Sea Archi-

episcopulu si Mitropolitulu gr. cat. Alexandru St. Siulutiu, care asjiderea descálecá la Esc. Sea Eppulu rom. cat.

Din cele de pâna aci va vedé st. cetitori, ca barbatii escelenti ai natiunei nóstre suntu adunati la serbatórea natiunala, si— ce e mai frumosu.— ca Archiereii a trei confessiuni din patria se afla sub unulu si acela-si acoperisiu, in ospitalitatea Archiereulu rom. cat. de aici.

Amu avé inca de insiratu nume ilustre de ale natiunei, care suntu reprezentate aici, dar ne marginimu intr'atát'a dicendu, ca Adunarea generala, déca chiaru nu aru fi tocmai numeróse, va fi in sa un'a din cele ma splendide.

Ceea-ce potu sa referezu pâna acum in privintia acésta, e, ca astadi s'a tinutu chiamarea S. Spiritu in ambe bisericeloru romane.

Escellentia Sea P. Archiep. si Metrop. nostru Presedinte rosti cu ocaziunea acésta o cuventare, care trebuie sa lucre cá unu balsamu in inimile ascultatoriloru, pentruca cuventarea au corespunsu si impregiariloru festive si evangheliei dilei si tem'a i fú luata din testulu liturgicu alu bisericei nóstre. Acésta fú: Susu sa avemu inimile! Arata adeca Escellentia Sea, ca omulu nu trebuie sa se ingrigésca absolutu numai de cele pamentesci, ce suntu trecatóre, ci sa-si inaltie gândirea sea in susu cátra cele viitóre si vecinice, care suntu netrecatóre, sa corespunda respunsulu, care-lu dá bisericea acelei díceri, carele díce, ca cugetáriloru nóstre sa fia indreptate cátra DOMNULU, pentruca asiá respundemu noi: Avemu cátra Domnulu. Dupa acésta veni asupr'a cresteri pruniloru si demustrá, ca in acésta inca jace o mare parte a ingrigiei nóstre de cele viitóre.

Mi pare reu, ca tempulu me indémna a vorbi asiá in fuga despre invetiatur'a acésta, pre câtu de inalta, pre atátu si de folositoare si la tempulu seu.

Aflu, ca Esc. Sea Mitrop. gr. cat. inca vorbi in asemenea intiesu in bisericea gr. cat. din Lipoveni.

Inainte de prándiu urmara visitele obicinuute, dupa aceea la 5 óre dupa amédi siedintia preliminar a comitetulu, in care intre alte se decise a se tiné máne siedintia publica incependu-se la 9 óre inainte de amédi.

Máne mai multe si mai interesante, pentruca acum me temu, ca voiu remané de posta. Si ce eramu sa uitu, e concertulu, ce lu da Dsiór'a Elis'a CIRC'a in un'a din gradinele de aici, care, dupa cum se póte prevedé, va fi fórte cercetatu.

Alba-Iuli'a 16 Aug.

Pe la 9 óre multime de ómeni se apropia de bisericea gr. or. din orasiu. O comisiune se alega pentru primirea Presedintelui. Bisericea se umple de membrii Asociatiunei. Comitétulu luá locu la més'a verde, si nu multu trecendu, tóta adunarea prorampe in eschiamarea de: Sa traiásca. Acésta erá pentru Escellentia Sea, Archieppulu gr. cat. Alexandru Sterca Siulutiu. Aceast'a se repeti la sosirea Escell. Sele Eppulu rom. cat. M. Fogarasy si Comitétulu Supremu Pogány: Asemenea la sosirea Escell Presedintelui dela trib. supr. Vasiliu L. Poppu.

Abiá cuprinsera locu acésti ospeti inalti, si eata Presedintele vine in fruntea Comisiunei. Tóta Adunarea se radica si resuna unu unaniam, dar si intreitu: „Sa traiásca!“

Dupa ce se asediara toti, Escell. Sea Presedintele deschide Adunarea cu o cuventaru clasica in tóta form'a si felulu ei. Dupa o introducere, in carea cuprinse Escell. Sea o scurta reprivire asupr'a trecutulu, respective a activitátiiei Asociatiunei, vine asupr'a temeii celei de mare ponderositate, despre insemnata tatea muncei. Nu intramu in amenuntele cuventarei, cáci credemu, ca aceea vomu poté-o dá cu alta ocaziune publiculu nostru cetitoriu in tóta estinderea eii.

Dupa acésta se cetira rapórteloru Secretariatulu comitetulu, alu Bibliotecarulu si alu Cassierulu Asociatiunei.

Dupa aceea se alesera comisiunile pentru inscrierea membriloru celoru noi, pentru cercetarea ratiocinieloru din anulu trecut si pentru preluminarea bugetulu pe anulu viitoriu. Spre scopulu alegerei cestei din urma se suspenda siedintia pre unu patariu de óra.

La reinceperea siedintiei incunoscintieza Presidiulu, ca suntu mai multe disertatiuni; si anume Rvrd. D. Canonicu Cipariu unu tratatu despre unificarea ortografiei; Rvrd. D. Prot. gr. cat. Ioann V. Rusu despre datinele si moravurile Romaniloru vechi; Dlu Dr. Iosifu Hodosiu despre literatur'a italiana din secululu 13 pâna in tempurile nóstre, si Dlu Arone Densusianu despre Poesi'a populara romána si elementulu eii mitologicu.

Se cetesce tractatulu ortograficu din partea Rvrd. D. Canonicu Cipariu si despre literatur'a italiana de D. Dr. Ios. Hodosiu. Fiindu tempulu inaintatu, siedintia se incheia.

Cea mai mare parte a membriloru cu Presedintele si alti óspeti inalti in frunte dinéza la ospelulu numitu „La sóre.“— Dupa amédi la 3 óre se aduna comisiunile.— Deséra va fi balu.

In sér'a trecuta dedú Dr'a Elis'a CIRC'a unu concertu splendidu, la care se adunara o multime de auditori. Pe nr. venitoriu mai multe.

*) Tocmai pecandu incheiaseramu nr., ne aduse post'a acéste corespundintie. Cetitorii credemu ca voru iertá, déca le dámu nr. ce-va mai tardiu. —

Red.)

Redactoru respundistoriu Nicolau Cristea.

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiecesane.